

Chojnice, dnia 4 lutego 1933 r.

ORĘDOWNIK POWIATOWY

POWIATU CHOJNICKIEGO

Nr. 5

TREŚĆ:

DZIAŁ URZĘDOWY:

20. Ogłoszenie Starosty Powiatowego chojnickiego z dnia 27 stycznia 1933 r. w sprawie cen mięsa i jego przetworów 17

DZIAŁ NIEURZĘDOWY:

1. Przedruk z „Wiadomości Samorządowych” w Poznaniu Nr. 19/20 z dnia 1 i 15 października 1932 r.: Prawa gminy odnośnie budżetów szkolnych 17

DZIAŁ URZĘDOWY

20

Ogłoszenie

Starosty Powiatowego chojnickiego

z dnia 27 stycznia 1933 r.

w sprawie cen mięsa i jego przetworów.

Na mocy rozporządzenia Wojewody Pomorskiego w Toruniu z dnia 18. 11. 1932 o regulowaniu cen przedmiotów powszedniego użytku (Pomorski Dziennik Wojewódzki nr. 24 poz. 377) ustalam po wysłuchaniu opinii Komisji do badania cen, ceny maksymalne na mięso i jego przetwory jak następuje:

1) za 1 kg. mięsa wołowego bez kości	1,50 zł
2) za 1 kg. mięsa wołowego z kością	1,10 zł
3) za 1 kg. cielęciny z kością	1,20 zł
4) za 1 kg. wieprzowiny	1,50 zł
5) za 1 kg. słoniny świeżej	1,70 zł
6) za 1 kg. smalcu	2,90 zł
7) za 1 kg. kielbasy zwyczajnej	1,20 zł
8) za 1 kg. boczku wędzonego (brzuch)	2,00 zł
9) za 1 kg. słoniny wędzonej	2,30 zł
10) za 1 kg. szynki świeżej	1,50 zł
11) za 1 kg. szynki gotowanej	3,20 zł

Ceny powyższe obowiązują z dniem ogłoszenia.

Winni żądania lub pobierania cen wyższych od ustalonych, ulegną na podstawie art. 4 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rz. P. z dnia 31 sierpnia

1926 r. o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz. U. Rz. P. Nr. 91 poz. 527) karze aresztu do 6-ciu tygodni, lub grzywnie do 3000 zł.

Równocześnie zaznaczam, że ceny powyższe są cenami maksymalnymi i niezależnie od powyższych mogą być pobierane ceny niższe.

STAROSTA POWIATOWY

w/z (—) M. Semrau
referendarz.

Nr. A. G. 35/4.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

2

Przedruk z „Wiadomości Samorządowych” w Poznaniu Nr. 19/20 z dnia 1 i 15 października 1932 roku.

Prawa gminy odnośnie budżetów szkolnych.

(Dokończenie)

1. wyznaczenie wyodrędnienia skarbnikowi uzasadnia § 15 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23 października 1926 r. Dz. Ust. poz. 684;

2. Skarż Państwa opłaca nie wszystkie drukarki szkolne, lecz tylko drukarki wymienione w § 13 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 5 lipca 1923 r. Dz. Ust. poz. 574, administracja szkolna jednak wymaga większej ilości druków i formularzy,

a stąd wynika konieczność wstawienia na ten cel odnośnych kwot w budżetach szkolnych;

3. Kuratorjum nie widzi powodu ingerować w sprawach pomocy naukowej, skoro gmina dobrowolnie przewiduje wydatek na ten cel, aczkolwiek w myśl ustawy z dnia 19 lutego 1922 r. nie jest do ponoszenia tego wydatku obowiązana;

4. Założenie i utrzymanie gromochronu należy do obowiązków gminy, słusznym zatem i celem było wstawienie do budżetu 120 zł celem zgromadzenia odpowiedniej kwoty na zbudowanie gromochronu;

5. remont szkół kosztować będzie 1100 zł. Rada Szkolna Miejsowa mając na względzie zły stan finansowy gminy, przewidziała w roku bieżącym na cel powyższy tylko 500 złotych, zarządzenie to zatem jest i słuszne i celowe;

6. ryczałt dla nauczycieli za udział w konferencjach obwodowych uchwalony został przez Radę Szkolną Miejsową dobrowolnie, kuratorjum zatem również nie ma powodu do skreślenia odnośnej sumy.

Skarżąc powyższe orzeczenie kuratora do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, skarżący zarzuca:

1. wynagrodzenie dla rendanta nie jest przewidziane w art. 11 ustawy o utrzymaniu szkół powszechnych, postanowienie zaś § 14 rozporządzenia z dnia 27 października 1926 r. nie może zastąpić upoważnienia ustawowego do nałożenia dodatkowego na samorząd ciężaru,

2. tenże art. 11 ustawy przewiduje, iż koszty druków szkolnych pokrywa Skarb Państwa, przeto podnoszenie różnicy pomiędzy drukami i formularzami uznanymi i nieuznanymi przez Ministerstwo, wyrażone w rozporządzeniu Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3 lipca 1923 r. nie ma podstawy prawnej.

3. koszty na pomoce naukowe również wedle art. 11 obciążają Skarb Państwa, o dobrowolnem zaś przyjęciu części tych kosztów przez gminę mogłaby być mowa wówczas, gdyby odnośną uchwałą powzięły gmina i obszar dworski zgodnie jako obowiązane do utrzymania szkoły powszechnej natomiast miejscowa rada szkolna nie ma prawa nakładać na gminy i obszar dworski ciężarów ustawą nieprzewidzianych; zarzut powyższy do czego również i ryczałtu dla nauczycieli w konferencjach obwodowych;

4. ustawa nie zawiera upoważnienia do stwarzania w budżetach szkół powszechnych rezerw na przyszłe wydatki budżetowe; jeżeli zatem zachodzi konieczność budowy gromochronu, to należy go uprzednio wybudować i odnośną kwotę wstawić do budżetu, remont zaś szkoły winien być pokryty za pomocą pożyczki opłacanej ratami.

Najwyższy Trybunał Administracyjny po zapoznaniu się z ujawnionym w aktach stanem faktycznym sprawy i zarzutami skargi rozważył co następuje.

Wedle art. 11 zasadniczej dla sprawy niniejszej ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych Dz. Ust. poz. 143, z uwzględnieniem zmian, dokonanych ustawą z dnia 25 listopada 1925 r. Dz. U. poz. 898, Skarb Państwa ponosi wszelkie wydatki

na pomoce naukowe, materiały do nauki, biblioteki i druki szkolne, natomiast gminy i obszary dworskie powinny ponieść wydatki związane z innymi potrzebami szkół a w szczególności na pomieszczenie dla szkół w myśl ustawy o budowie publicznych szkół powszechnych, na ich konserwację, wewnętrzne urządzenie, na oświetlenie i opał materiały piśmienne, utrzymanie służby, porządku i czystości. Z przepisami powyższego artykułu nie pozostaje bynajmniej w sprzeczności jak to twierdzi skarżący § 13 rozporządzenia wykonawczego do zacytowanej ustawy, wydanego przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Skarbu w dn. 30 maja 1923 r. Dz. Ust. poz. 574; przepis ten bowiem zawiera tylko bliższe wskazówki, co mianowicie należy rozumieć pod użytymi w ustawie pojęciami: pomoce naukowe, materiały do nauki, względnie druki szkolne, w tym oczywiście celu, że tylko na te taksatowo wymienione przedmioty Skarb Państwa będzie łożył. Szkoły powszechne zatem w myśl powyższego nie mogą liczyć na to, ażeby Skarb Państwa przychodził im z pomocą poza granicami w tym paragrafie wskazanymi, natomiast od dobrej woli odnośnych organów samorządu szkolnego należy zapatrywanie szkoły w inne przedmioty dla szkoły użyteczne, za które jednak Skarb Państwa płacić nie jest zobowiązany.

Pozostaje zatem tylko zasadnicze pytanie, czy Rada Szkolna Miejsowa ma władzę do powzięcia mianowitej w tej kwestii decyzji. Otóż w myśl powyższego wyżej art. 11 ustawy ciężar utrzymania szkół powszechnych leży na gminie terytorjalnej oraz obszarze dworskim, wedle zaś art. 13 tejże ustawy opracowanie budżetu szkolnego należy do Miejskiej Rady Szkolnej, a uchwalanie budżetu należy do kompetencji gminy terytorjalnej.

Z powyższego wynika że skoro wydatki szkolne całkowicie gminie terytorjalnej obowiązują, rola Rady Szkolnej Miejsowej przy opracowaniu budżetów szkolnych sprowadza się w zasadzie do zamieszczenia w budżecie takich wydatków, które gminy obowiązane są ponieść w myśl przepisów ustawy. Gdy zaś zachodzi potrzeba powzięcia ciężarów dobrowolnie, to niewątpliwie należy uzyskać w każdym wypadku zgodę tych, którzy ten dobrowolny ciężar mają ponieść, a zatem gminy terytorjalnej względnie obszaru dworskiego. W danej sprawie do tej kategorii wydatków należą niewątpliwie koszty na pomoce naukowe oraz druki i formularze, o ile one przekraczają świadczenia ze strony Skarbu Państwa, oraz ryczałt dla nauczycieli za udział w konferencjach obwodowych.

Skoro skarżący podnosi brak zgody ze strony obowiązanych do ponoszenia wydatków szkolnych gminy i obszaru dworskiego na powyższe wydatki, władza zaś nie udowadnia, ażeby odnośne uchwały ze strony gminy Modrzej zapadły, należy dojść do wniosku, że zatwierdzenie przez władzę powołaną powyższych w budżecie szkoły powszechnej w Modrzu nie znajduje uzasadnienia w przepisach ustawy.

Również nie da się usprawiedliwić przepisami obowiązującymi, a w szczególności przepisami

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27 października 1926 r., Dz. Ust. poz. 684, wstawienie przez Radę Szkolną Miejscową w Modrzu odnośnych kwot na stworzenie funduszu na budowę gromochronów i na remont szkoły.

Wyprawdzie jak to wyżej przytoczono, w myśl art. 11 ust. konserwacja budynków szkolnych należy do obowiązku gminy niemniej jednak gdy chodzi o kapitalny remont (ogólną naprawę — Przyp. rod.), wymagający większych sum lub o poważniejsze inwestycje (w danym wypadku budowa gromochronu), to decydowanie w tych materjach wychodzi poza ramy kompetencji, przyznanej radom szkolnym miejscowym w § 22 rozporządzenia z dnia 27 października 1926 r., która ogranicza się wyłącznie do prowadzenia bieżącej gospodarki szkolnej. Decyzja w tych sprawach należała również do gminy terytorjalnej względnie do obszaru dworskiego. Rada więc Szkoła Miejskowa winna była przedstawić plan pokrycia ewentualnych na powyższe cele wydatków.

Natomiast przyznanie uposażenia skarbnikowi znajduje uzasadnienie w § 15 zacytowanego wyżej rozporządzenia, który to § stanowi, iż członkowie rad szkolnych miejscowych pełnią obowiązki swe honorowo z wyjątkiem skarbnika, któremu Rada Szkolna Miejskowa za zgodą Rady Szkolnej Powiatowej może wyznaczyć stosowne wynagrodzenie. Fondemże pomienione rozporządzenie wydane zostało na mocy art. 7 ustawy z dnia 4 lipca 1926 r., Dz. Ust. poz. 314, która przyznaje Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego prawo określenia drogi rozporządzeń organizacji i zakresu działania organów samorządu szkolnego, przeto zarzut skargi o niezgodności powyższego zarządzenia z przepisami ustawy obowiązującej jest niesłuszny. W wyniku powyższych rozważań Najwyższy Trybunał Administracyjny, przychylając się do zarzutów skargi, uchyła zaskarżone orzeczenie jako niezgodne z ustawą i zarządza zwrot złożonej opłaty.

III.

Wyrok N. T. A. jest jasny merytorycznie. Pozostaje określenie sposobu postępowania w razie, jeśli gmina nie zgodzi się na projekt budżetu szkolnego.

Według art. 13 ustawy z 17. 12. 1922 r. (Dz. U. poz. 143) „organy samorządu szkolnego w gminach (miejscowe rady szkolne) układają projekty budżetu szkolnego i przedkładają je radzie szkolnej powiatowej, która po dokonaniu w razie potrzeby zmian przesyła je władzom gminnym do „uchwalenia“. (Nb. dodatek noweli z 25. 11. 1925 — Dz. U. poz. 898 dodaje „a właścicielom obszarów dworskich do „wiadomości i wykonania“. Czy tylko do wykonania? bez możliwości sprzeciwu? Wyrok N. T. A. mówi co innego — Przyp. Red.) Dalej art. 14 mówi „W razie, gdyby budżet szkolny nie został w przepisany czas prawomocnie uchwalony lub nie odpowiadał potrzebom szkolnictwa, rada szkolna powiatowa przesyła przedłożony gminie projekt budżetu szkolnego władzy nadzorczej nad gminą celem wstawienia przewidzianych w nim kwot do budżetu gminy“.

A zatem z jednej strony gmina ma projekt budżetu uchwalić, z drugiej ani w ustawie w rozporządzeniu wykonawczym niema podanego sposobu zacepienia projektu względnie określonego postępowania, jeśli gmina nie uchwali tego budżetu w brzmieniu projektu. (Przytem podkreślić należy, że rada szkolna powiatowa zatwierdza tylko projekt budżetu jako wyższa instancja nad radą szkolną miejscową a nie zatwierdza go prawomocnie z ważnością także dla gminy.)

Postępowanie to określiło jednak dodatkowo Min. Spraw Wewn. okólnikiem do Wojewodów Nr. 59 i 26 2. 1927 Nr. S. F. 737/27 następującej treści:

„Dla uregulowania wzajemnego stosunku organów samorządu terytorjalnego i samorządu szkolnego, który to stosunek dotychczas nie zawsze rozwijał się należyte, wyjaśniam, co następuje:

Właściwy organ gminny (wiejski lub miejski), któremu w myśl art. 13 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 18, poz. 143) rada szkolna przesyła projekt wydatków szkolnych w odnośnej gminie do uchwalenia, może w tych wydatkach wprowadzać zmiany, wynikające z konieczności dostosowania ich do całego budżetu gminy. o ile zmiany te nie będą w sprzeczności z odnośnymi ustawami i obowiązkami gminy.

O ile gmina nie uchwali budżetu szkolnego według projektu rady szkolnej, rada szkolna może przesyłać obracowemu przez siebie projekt budżetu bezpośredniej władzy nadzorczej nad gminą, celem przymusowego wstawienia go do budżetu gminy.

W razie, gdy bezpośrednia władza nadzorcza nad gminą — uznając za słuszne stanowisko gminy — nie uczyni zadość żądaniu rady szkolnej, odpowiednie zarządzenia na skutek zażalenia rady szkolnej, wydaje bezpośrednio wyższa władza nadzorcza w stosunku do odnośnych gmin — po uprzednim porozumieniu się z odpowiednim organem państwowej władzy szkolnej.

O ile władza nadzorcza przy badaniu budżetu gminy, a w szczególności wydatków za szkolnictwo, jako części tegoż budżetu, uzna za potrzebne zmniejszenie tych wydatków, mimo, iż gmina uchwaliła bez zmiany projekt rady szkolnej, powinna przed wydaniem decyzji zasięgnąć w tej sprawie opinii rady szkolnej. W razie nieuwzględnienia przez władzę nadzorczą opinii rady szkolnej może rada szkolna wnieść zażalenie do bezpośrednio wyższej władzy nadzorczej w stosunku do odnośnych gmin, które to zażalenie podlega załatwieniu w trybie, wyżej wskazanym.

Ewentualne zażalenia wydziałów powiatowych na postępowanie powiatowych rad szkolnych mogą być wnoszone do państwowych władz szkolnych II. instancji, które zażalenia te rozstrzygną w porozumieniu z Wojewodą.

Wykonanie budżetu szkolnego może odbywać się w ten sposób, że na żądanie dozoru szkolnego (miejscowej rady szkolnej) zarząd gminy wypłacać będzie temuż dozorowi (miejscowej radzie) zaliczki na poczet kredytów budżetowych.

Dodać należy, że dla zapobieżenia tego rodzaju sporom i długiemu okowowi niezgodnionych

kwestyj budżetowych, miejscowa rada szkolna, opracowując projekt budżetu szkolnego, powinna porozumieć się bezpośrednio z gminą (wzgl. z gminami i obszarami dworskimi) co do wszystkich pozycji budżetu, a w szczególności pozycji spadających na gminę poza dochodami z majątku szkolnego. Wyrok N. T. A. wyraźnie o tem wspomina, co będzie miało może ten dobry skutek, że nastąpi bliższa współpraca między temi czynnikami.

Przy tej sposobności przypominamy rozp. Min. Ośw. z 5. 7. 1923 Dz. U. poz. 574, które jest rozporządzeniem wykonawczem do ustawy z 17. 2. 1923 i w §§ 13 do 17 zawiera szczegółowe postanowienia odnośnie norm wydatków rzeczowych oraz określa, co należy do „pomocy naukowych”, do „materiałów do nauki” i do „druków szkolnych”, których dostarczać ma Skarb Państwa.

Wskazujemy również na nasz wywód o ustroju samorządu szkolnego w Nr. 13/14 „Wiad. Samorządowych” z r. b. str. 155 p. t.: „Sporne kwestje w zakresie działania gmin i miejscowych rad szkolnych” z nadmienieniem, że wyrok N. T. A. wyraźnie orzeka, że do zakresu działania miejscowych rad szkolnych należy tylko „bieżąca gospodarka”.

Równocześnie dowiadujemy się, że zmiany, jakie ukazać się mają w najbliższym czasie w przepisach kasowo-rachunkowych związków komunalnych, dają tym związkom decydujący wpływ na wykonanie budżetów szkolnych przez wyraźne postanowienie, że „obowiązek kontroli organów związku komunalnego rozciąga się również na wydatki szkolne tegoż związku, bez względu na to, czy dokonanie tych wydatków przekazane zostało dozorowi względnie radzie szkolnej czy też nie”.

IV.

Przy tej sposobności podajemy zestawienie wszystkich ustaw i rozporządzeń o ustroju szkolnictwa powszechnego, dotyczących Województwa Poznańskiego i Pomorskiego:

Ustawa z 4. 6. 1920 o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. Ust. Nr. 50 poz. 304).

Rozporządzenie Ministra Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. z 26. 1. 1921 o tymczasowym ustroju władz szkolnych na obszarze b. dzielnicy pruskiej (Dz. Ust. Nr. 46, poz. 283), ze zmianą z 14. 7. 1921 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11, poz. 114).

Ustawa z 17. 2. 1922 o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. nr. 18, poz. 143) ze zmianą ust. z 25. 11. 1925, Dz. U. poz. 898 (co do obszarów dworskich).

Rozp. Min. W. R. i O. P. z 5. 1. 1923 (Dz. Ust. Nr. 73, poz. 574) o wykonaniu powyższej ustawy utrzymywaniu i zakładaniu szkół powszechnych z 17. 2. 1922.

Ustawa z 17. 2. 1922 o budowie publicznych szkół powszechnych (Dz. U. Nr. 18, poz. 144).

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z 5. 4. 1922 w przedmiocie wymiarów i liczby pomieszczeń w budynkach publicznych szkół powszechnych i w domach mieszkalnych dla nauczycieli (Dz. Ust. Nr. 45, poz. 383), ze zmianą z 28. 2. 1925, Dz. U. poz. 245.

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z 5. 5. 1922 o utworzeniu rady szkolnej okręgowej pomorskiej (Dz. U. Nr. 35 poz. 303 ze zmianą z 30. 5. 1927 — Dz. U. poz. 464 — i także rozp. z 9. 1. 1923 o utworzeniu rady szkolnej okręgowej poznańskiej (Dz. U. Nr. 6, poz. 41) ze zmianą z 30. 5. 1927, Dz. U. poz. 465.

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z 27. 10. 1926 o radach szkolnych miejscowych na obszarze województw Poznańskiego i Pomorskiego (Dz. U. Nr. 118, poz. 684).

W D.